

[rAmsterdam is onveilig voor lhbtq+'ers. 'Gay capital? Een illusie, het is hier een hel'](#)

Trouw.nl

3 augustus 2021 dinsdag 07:16 AM GMT

Copyright 2021 DPG Media B.V. All Rights Reserved

Length: 2268 words

Byline: Sybilla Claus

Body

Amsterdam had de wereldprimeur met het homohuwelijk, levert een lesbische minister en een lesbische Kamervoorzitter. Maar hoe veilig is het op straat voor lesbo's, homo's, biseksuelen en queers in wat eens 'gay capital' werd genoemd?

'Kankerhomo!' Een blik bier scheert langs zijn hoofd. COC-woordvoerder Philip Tijsma kijkt om en fietst stupéfait door. "Bijna iedereen van ons maakt geweld mee. Dat is niet oké", zegt hij.

Terwijl het aantal Nederlanders dat moeite heeft met homoseksualiteit volgens het SCP blijft afnemen tot ver onder de 10 procent, blijven de meldingen van geweld tegen deze groep al jaren stijgen tot ruim 2300 vorig jaar. Iedereen met roze gevoelens kan meepraten over angst en onveiligheid. Iets simpels als handen vasthouden vergt moed en eerst een quickscan van de omgeving. Tijsma: "Triest dat een meerderheid zich niet vrij voelt. Wat voor hetero's volstrekt vanzelfsprekend is, voelt voor anderen als een statement. Iederéén moet zichzelf kunnen zijn."

Het is hier een hel

Dat is nog lang niet het geval. Zelden loopt in Amsterdam een lesbisch of homostel hand in hand. Waarom dat zo is, bewijst het treurspel dat Daniel Schepers (40) en zijn vriend Fabio (41) vorig jaar meemaakten in Amsterdam-Oost. Zij liepen hand in hand naar de Lidl, wat niet in de smaak viel bij hangjongeren. Die scholden ('kankerhomo', 'gay is niet normaal'), dreigden en spuugden het stel in het gezicht. De twee werden een maand later weer op straat lastig gevallen, omsingeld en geschopt. Fabio verhuisde van Brazilië naar Amsterdam voor de tolerantie. "Gay capital? Een illusie, het is hier een hel", reageert hij. Twee daders (21 en 22 jaar) kregen voor het bespugen in mei dit jaar een taakstraf van 50 en 30 uur, een derde (15) vorig jaar een leerstraf voor belediging.

Burgemeester Halsema beloofde Daniel en Fabio dit najaar in de echt te verbinden, maar de incidenten stapelen zich op. Negen aangiftes hebben ze ingediend: hinderlaag met een groep, schoppen, dreigen, uitschelden uit een auto en vanaf een terras. Fabio is verhuisd naar een andere wijk, ze zijn in therapie. Is voor hetero doorgaan niet makkelijker? Nee, klinkt het stellig. "Veel te weinig homo's lopen hand in hand. Wij dragen ook verantwoordelijkheid om een tolerant land te creëren."

'Vanuit mijn hart wil ik met iemand hand in hand lopen'

Schepers: "Vroeger paste ik me aan. Ik was het sukkeltje op school en leerde daarna me anders te kleden en te lopen om problemen te vermijden. Dat doen veel homo's, maar zo'n wereld wil ik niet achterlaten. Ik ben nu mijzelf."

Fabio: "Mijn droom was altijd: als ik van iemand hou, wil ik hand in hand lopen. Dat doe ik, vanuit mijn hart." Hun drijfveer: als zij dit niet doen, blijft het beeld bestaan dat het goed zit met homorechten in Nederland.

rAmsterdam is onveilig voor lhbtq+'ers. 'Gay capital? Een illusie, het is hier een hel'

Volgens Tijsma van het COC krijgen zeven op de tien homo's te maken met verbaal of fysiek geweld: "Een schrikbarend hoog percentage, waar het kabinet weinig aan doet." Minister Grapperhaus van justitie is bij het COC op bezoek geweest, ja-zeker. Anti-lhbtq+- geweld is sinds 2015 'topprioriteit' voor politie, Openbaar Ministerie, gemeenten en ministerie. Heeft dat iets uitgemaakt? "Nee", constateert het COC, dat al jaren hierover de grote trom slaat: "Ik kom op een handjevol veroordelingen in 2020. Dat is toch niet geloofwaardig?"

Geen discriminatie

Over dat jaar meldt de politie 1981 incidenten rond seksuele gerichtheid en nog eens 350 gericht -tegen transpersonen. De politie stuurt zo'n kwart door aan het OM, zegt Tijsma. Dat vindt ruim 8 procent van die zaken bewijsbaar en voldoen aan het criterium discriminatie, wat tot hogere straffen zou moeten leiden. Dat is zelden zo, bleek vorig jaar uit onderzoek voor het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum van het ministerie van justitie en veiligheid.

De onderzoekers interviewden officieren van justitie en rechters en lazen vonnissen. "De meeste officieren zijn van mening dat uitschelden in termen als 'homo' of 'Jood' belediging is, maar geen discriminatie. Ook de rechters zijn van mening dat schelden zelden een reden tot strafverzwaring vanwege discriminatie vormt", concludeert het rapport.

Het COC noemt het een groot probleem dat bij de weinige rechtszaken er ook nog rechters zijn die 'homoschelden' afwijzen. "Dan sta je toch perplex? Hoeveel bewijs wil je hebben?", zegt Tijsma. Vanwege het chronische gebrek aan veroordelingen roept het COC demissionair premier Rutte en minister Kaag op om aanpak van geweld tegen lhbtq+'ers in het regeerakkoord te zetten. Concreet wil het gespecialiseerde discriminatierechercheurs, hogere straffen als discriminatie in het spel is, verplichte lessen over dit geweld op politieacademies, en meer geld voor Roze in Blauw (politiemensen die nu vaak als vrijwilliger slachtoffers bijstaan).

'Homo is toch maar een stopwoordje?'

In de strafzaak na een zware mishandeling van een mannenstel bij een veerpont over het IJ in 2016 werd de aard van het geweld ontkend. In 2018 kreeg een 24-jarige onder gescheld van 'homo' en 'boeler' (Surinaams voor homo) een baksteen op zijn hoofd geslagen bij een metrostation. In dat laatste geval sprak de politie aanvankelijk slechts van beroving, wat tot ophef leidde.

De vier mannen die in 2017 's nachts op het Damrak het hoofd van een dragqueen gebruikten als was het een 'voetbalwedstrijd' (term van slachtoffer Sheldon, die Jamaica is ontvlucht vanwege geweld), zeiden het zelfs bij de rechter ter verdediging: "Homo is toch maar een stopwoordje?" De hoofddader had een filmpje verstuurd, waarin hij opschept: "Ik heb die homo kanker erg gekrast. Haha, zijn hele hoofd eraf gebost." In hoger beroep kreeg de man een zwaardere straf: 5,5 jaar cel voor een dubbele (Sheldon was met een vriend) poging tot doodslag.

Wat is er bekend over de daders? Sociaal wetenschapper Laurens Buijs van de Universiteit van Amsterdam onderzocht het met collega's uitgebreid voor de gemeente Amsterdam in 2009. De daders van fysiek geweld tegen homo's zijn gemiddeld tussen de 20 en 25 jaar oud, vaak laag opgeleid en werkloos. Zij walgen van 'vrouwelijk' gedrag en zichtbaarheid van homo's. Ze slaan vaak toe rond de uitgaansgelegenheden in het centrum en in Amsterdam-West. Er is duidelijk meer geweld in de tweede helft van de week en 's zomers.

Daders met een Turkse achtergrond zijn ondervertegenwoordigd, met een Marokkaanse juist oververtegenwoordigd. Die namen ruim één derde van het geweld voor hun rekening, terwijl zij maar 16 procent van de bevolking uitmaakten. De wetenschappers verklaren dit uit de straatcultuur van Marokkaanse jongens. Zij zijn ook verantwoordelijk voor een groot deel van de jeugdcriminaliteit. Ze zoeken vanuit de onderkant van de samenleving respect, -aldus de auteurs van Als ze maar van me afblijven. Binnen hun groep geeft het status en identiteit om zo stoer ('mannelijk') mogelijk te doen. De homo die zich 'als een wijf gedraagt', vraagt erom, is een makkelijk doelwit, want vecht toch niet terug. Daarnaast speelt er een 'waardenkloof' bij deze groep, die zich haast 'als daad van verzet' afzet tegen de vooruitstrevende ideeën van het omringende Nederland. Tot zover het rapport uit 2009.

Diepliggend probleem

Wat is er sindsdien veranderd? Niet veel, verzucht Buijs. "De gemeente hoopte op een makkelijke oplossing, maar het is een diepliggend probleem dat generaties gaat duren." Nieuw onderzoek wijst dit jaar hetzelfde uit. Veel gays passen door het geweld hun gedrag aan, wangedrag melden is frustrerend en er blijft een oververtegenwoordiging van jonge Marokkaanse daders. Pikant: GroenLinks-wethouder Groot Wassink bracht het rapport van 1 februari pas in het zomerreces naar buiten. "Jammer", reageert het COC. "Want we moeten geen dag extra wachten met maatregelen en het -geweld stevig aanpakken."

rAmsterdam is onveilig voor lhbtq+'ers. 'Gay capital? Een illusie, het is hier een hel'

Is het veilig op straat in Amsterdam? "Nee", concludeert Buijs. "Er is een groot probleem voor lhbtq+'ers. Op bepaalde plekken en tijden ontstaat een toxische sfeer, waarin, ook door gebruik van alcohol en drugs, makkelijk de vlam in de pan slaat." Hij bereidt een tweede groot onderzoek voor, waarin hij dieper ingaat op de rol van etnische minderheden. Volgens het SCP zijn zij stukken negatiever over homoseksualiteit dan autochtonen: "Ik hou een mediadossier bij en zie de Marokkaanse jongens steeds terugkomen. Zij hebben ook Fabio en Daniel herhaaldelijk bedreigd. Ik maak me zorgen, ook met het oog op toegenomen ongelijkheid en gestegen huizenprijzen. Homomannen wonen vaak aan de goede kant, etnisch-religieuze minderheden aan de andere kant. Er zijn echt extra problemen in wijken met veel islamitische bewoners."

De organisatie Pink Marrakech helpt Nederlands-Marokkaanse lhbtq+'ers in nood, maar wil niet reageren. Marian Luitinga werkte in 1998 voor de Gay Games, volgens velen de mooiste week ooit in Amsterdam. 250.000 bezoekers brachten zo veel vrolijkheid en ontspanning dat zelfs de politie meedanste. "Het was een revolutie van vrijheid", herinnert Luitinga (56) zich. "Alles kon en iedereen vond ons leuk."

Twee jaar geleden verhuisde zij van Diemen naar Osdorp in Amsterdam-West, een wijk waar veel moslims wonen. "Ik loop hier echt niet hand in hand met mijn lief over straat. In Diemen was ik volop lesbisch. Het is een rare gewaarwording dat ik nu op eieren loop. Amsterdam-Oost heeft ook wijken die uit balans zijn. Ik schrik hier soms van de vele gesluierde en totaal bedekte vrouwen. Voor mij is dat onderdrukking, cultuur van verboden. Wie buiten de regels treedt, loopt gevaar."

In zijn rapport uit 2009 deed Buijs anti-lesbisch geweld af als 'amper bestaand'. Daarvan is hij teruggekomen: "Dat zij haast niet naar de politie gaan, wil niet zeggen dat er niets gebeurt. Er is nu ook meer aandacht voor trans, bi en queer mensen en wat zij meemaken." Daarover kan Naomie Pieter (31) meepraten. "Ik woon in Nieuw-West. Het is er altijd spannend om hand in hand te lopen, queer te zijn. We worden nagekeken en je weet nooit of het misgaat. In Den Haag heb ik anti-lesbogeweld meegemaakt. Dat trauma maakt me extra voorzichtig. Ook in de wijk van mijn partner in West moeten we altijd oppassen."

Pijnlijk en heftig

Hoe is dat? "Pijnlijk. Ik zou haar graag zonder nadenken een kus geven. Het is heftig om steeds over je schouder te moeten kijken. Het is ook pijnlijk dat ik daaraan gewend ben geraakt." Ervaart zij dubbele discriminatie omdat ze een Curaçaose achtergrond heeft? "Ik ben overal voor uitgescholden. 'Hoer', omdat ik vrouw ben, iets anders om mijn zwarte huidskleur." En soms, omdat ze met haar lange rasta's niet makkelijk is in te delen, omdat ze queer is. "Het roept agressie op als je niet in een hokje past." Dat ondervond de veertienjarige Frédérique vorige week in Amstelveen: zij werd ernstig mishandeld, omdat ze weigerde te zeggen wat haar sekse is.

Pieter hoopt dat er nog meer letters komen in het rijtje lhbtq+, dat meer mensen zichzelf anders gaan benoemen. "Hoe groter het palet, hoe prachtiger." Pieter is treurig, maar hoopvol. Er zijn nieuwe roze groepen, zegt ze: Black Pride, Papaya Kuir (Latino vluchtelingen en ongedocumenteerden), Fite Qlub (Aziatische diaspora) en Sehaq (Arabische vluchtelingen). "Met de gemeente vormen we nu een mooie alliantie om zichtbaarder te worden."

Populair scheldwoord

Daders van geweld veroordeeld krijgen, is één ding. Onderzoeker Buijs wijst op het belang van preventie, te beginnen op scholen. Daar zijn uitsluiting en discriminatie aan de orde van de dag, concludeerde het onderzoeksteam al in 2009. '(Kanker)homo' blijft een van de meest gebruikte scheldwoorden, ook op sportvelden en op straat. De onderwijsinspectie peilde destijds de invloed van religie op de houding van zestienjarigen: 40 procent van de moslimjeugd en 13 procent van de christelijke jeugd wees homoseksualiteit af. Van de niet-religieuze zestienjarigen was dat 3 procent. De acceptatie hangt ook samen onderwijsniveau, op het vmbo is die het laagst.

"Nederlands onderwijs staat bekend als goed wat betreft gender en seksualiteit. Maar we houden met zijn allen in ons onderbewuste opvattingen overeind over vrouwelijkheid en mannelijkheid, zitten gevangen in rollen en stereotypen. Dat is de ware voedingsbodem voor geweld, hoe homotolerant we ook denken te zijn", zegt Buijs.

Wil je dat aanpakken, moeten scholen een coherente visie ontwikkelen, vervolgt hij. "In de puberteit gaan hormonen gieren en krijg je groepsvorming. Dan heb je een goed getrainde staf nodig. Zover zijn scholen niet. Sommige bedrijven werken aan inclusiviteit, maar zo'n cultuuromslag duurt jaren."

Buijs, zelf homo, steekt ook de hand in eigen boezem. De lhbtq+-beweging is 'visieloos'. "We hebben een enorme slag gemaakt. Ik ben blij met wat is bereikt, maar hoe krijgen we de handen op elkaar voor een nieuwe stap? Wat voor samenleving willen wij? Homojongeren worden veel gepest en online bedreigd. Ze vinden het moeilijk uit de

rAmsterdam is onveilig voor lhbtq+'ers. 'Gay capital? Een illusie, het is hier een hel'

kast te komen en hebben vaker psychische problemen. De norm is voor gays nog steeds dat je op de rem staat als je jezelf wilt zijn. Wanneer kunnen ook wij spontaan onze liefde uiten?"

De naam Marian Luitinga is een pseudoniem. Haar naam is bij de redactie bekend, net als Fabio's achternaam.

Lees ook:

Amsterdamse homo's passen hun gedrag aan uit angst voor geweld

Uit onderzoek naar discriminatie van homo's in Amsterdam blijkt dat er structureel verbaal en fysiek geweld plaatsvindt, op straat, in het openbaar vervoer en bij het uitgaan. Veel gays passen hun gedrag aan, wangedrag melden vinden ze frustrerend.

Kan Amsterdam zich nog met goed fatsoen 'Gay Capital' noemen?

Gay Pride trekt deze week honderdduizenden bezoekers naar Amsterdam, zo verwacht de stad die zich tooit met de titel

Classification

Language: DUTCH; NEDERLANDS

Publication-Type: Web Publicatie

Subject: Sex + Gender Issues (94%); Gays + Lesbians (88%); Police Forces (74%); Bullying (63%)

Load-Date: August 8, 2021